

QUÈ ÉS UN HOSPITAL SENSE FUM?

**Xarxa
Catalana** | **Hospitals
Sense Fum**

Salut/ **ICO**
Institut Català d'Oncologia

Salut/Agència de
Salut Pública de Catalunya

Els continguts d'aquesta obra estan subjectes a una llicència de Reconeixement-No comercial-Sense obres derivades 3.0 de Creative Commons. Se'n permet la reproducció, distribució i comunicació pública sempre que no se'n faci un ús comercial i que se'n citi la font i el document original.

La llicència completa es pot consultar a:

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

2024 Xarxa Catalana d'Hospitals sense Fum. Institut Català d'Oncologia. Departament de Salut. Generalitat de Catalunya.

Autores: Montse Ballbè, Cristina Martínez, Laura Antón, Mercè Margalef.

1a edició. Barcelona, novembre de 2024.

Aquest material està disponible per a la impressió i la còpia lliure a Internet al web de la Xarxa Catalana d'Hospitals sense Fum: www.xchsf.cat

Índex

Context dels Hospitals sense Fum	4
Què implica ser un Hospital sense Fum?	5
1. Compromís institucional	5
2. Recinte sanitari lliure de tabac	6
3. Formació dels professionals	7
4. Ajuda a les persones que fumen	8
5. Seguiment i avaluació del projecte	9

Context dels Hospitals sense Fum

Actualment, la Llei del tabac vigent estableix la normativa de control del tabac als hospitals i inclou la **prohibició de fumar**, tant a l'interior dels edificis com als espais exteriors dels centres, així com la venda i promoció dels productes del tabac. Això s'aplica a tots els productes de tabac, inclosos el tabac escalfat i també altres productes d'alliberament de nicotina, com ara les cigarretes electròniques.

A Catalunya, la majoria d'hospitals pertanyen a la **Xarxa Catalana d'Hospitals sense Fum** (XCHsF), Xarxa a la qual pertany el centre on treballes. Aquesta Xarxa promou la implementació de polítiques i activitats de control del tabac als seus membres mitjançant unes directrius internacionals definides des de la Global Network for Tobacco Free Healthcare Services (GNTH).

Aquestes polítiques tenen l'objectiu de potenciar una cultura sanitària lliure de tabac que asseguri un ambient saludable per a tothom -usuaris i treballadors- i una adequada intervenció sobre el consum de tabac. L'**Institut Català d'Oncologia** coordina la Xarxa Catalana d'Hospitals sense Fum des dels seus inicis, amb el suport de l'Agència de Salut Pública de Catalunya de la Generalitat.

Què implica ser un Hospital sense Fum?

1. Compromís institucional

L'organització sanitària té el compromís de vetllar per una estada segura i saludable dels seus pacients, visitants i treballadors del centre, tot potenciant una cultura sanitària sense tabac. Aquest compromís ha d'estar degudament especificat en la **documentació institucional**.

Quan parlem d'una cultura sanitària "sense fum" o "sense tabac" ens referim a **tots els productes de tabac o amb nicotina**, com ara les cigarretes clàssiques o manufacturades, les cigarretes de cargolar i també les pipes, les pipes d'aigua o catximbres, els dispositius electrònics de tabac escalfat i les cigarretes electròniques.

L'organització sanitària esdevé agent promotor de l'aplicació de mesures de control del tabac a través del model "Hospital sense Fum". Aquest model està basat en vuit estàndards internacionals definits per la Global Network of Tobacco-free Healthcare Services.

Els hospitals membres de la Xarxa implementen el model "Hospital sense Fum" mitjançant un **comitè o grup promotor** que el coordina. Aquest comitè està format per diversos professionals de la institució amb un perfil multidisciplinari. La direcció del centre forma part del Comitè i un dels seus papers és el de garantir l'assignació de recursos humans i econòmics necessaris per al bon desenvolupament del model.

En els documents de contractació del personal (inclosos els subcontractes i els documents amb altres empreses que treballen dins de l'organització sanitària) s'hi ha de fer constar també el **compromís del seu personal** amb la política sense fum de l'organització. Cap servei subcontractat o externalitzat és exempt de complir amb els compromisos de l'Hospital sense Fum.

2. Recinte sanitari lliure de tabac

L'actual llei prohibeix el consum de productes del tabac i cigarretes electròniques en tot el recinte sanitari. Això inclou, a més de l'interior de tots els edificis, totes les àrees exteriors sense excepcions, com ara, entrades, zones de pas, àrees enjardinades i d'estacionament de vehicles.

És important destacar que l'actual llei preveu una excepció específica en el cas dels **centres residencials** i les **unitats de salut mental** només de mitjana i llarga estada. Dins d'aquests establiments, la llei permet fumar en algunes zones dels seus edificis -sempre a l'aire lliure- o en una sala tancada especialment habilitada per a aquest propòsit. La decisió de si es permet o no fumar queda a discreció de les persones responsables de cada centre. La Xarxa aconsella declarar tot el centre "recinte lliure de tabac".

Tot el recinte sanitari ha de disposar d'una senyalització clara i inequívoca dels espais sense fum, definir els productes del tabac prohibits i identificar els límits dels edificis i espais del recinte sense fum. L'organització sanitària ha de vetllar per mantenir un recinte hospitalari sense fum i garantir que els pacients, visitants i treballadors compleixin la normativa i no estiguin exposats al fum ambiental del tabac o als aerosols de les cigarretes electròniques.

Alguns centres sanitaris han implementat la campanya "**Allunyem el tabac**" per tal d'evitar la presència de persones que fumen i l'acumulació de burilles i fum a les entrades i accessos del recinte hospitalari. La institució hauria de disposar d'un procediment específic de mesures disciplinàries per gestionar l'incompliment de la política de control del tabac per part dels treballadors, els pacients, els visitants i les empreses subcontractades.

3. Formació dels professionals

L'organització sanitària ha de **garantir i facilitar la formació dels professionals** en l'abordatge del consum de tabac per tal que adquireixi les habilitats i tècniques necessàries que els permetin identificar, diagnosticar, motivar i ajudar les persones que fumen a deixar de fumar. El nivell de formació en tabaquisme del personal variarà en funció del seu rol professional i lloc de treball.

Els professionals sanitaris han d'adquirir capacitats per oferir **intervencions breus i/o intensives** per ajudar a deixar de fumar adequades al perfil de les persones que atenen. Addicionalment, han de conèixer i oferir els serveis disponibles per ajudar a deixar de fumar. Tot el personal assistencial ha d'estar format en tècniques conductuals i motivacionals, i en tractament farmacològic per ajudar a deixar de fumar.

Els recursos formatius gratuïts i acreditats que ofereix la XCHsF estan disponibles a:

www.xchsf.cat

4. Ajuda les persones que fumen

Cal que l'organització sanitària ofereixi recursos i serveis per **ajudar a deixar de fumar als treballadors, pacients i familiars**. Ha de disposar d'una consulta per deixar de fumar en el marc dels dispositius assistencials propis, o bé poder oferir un accés directe a dispositius assistencials externs d'ajuda a la cessació tabàquica. La institució ha d'informar els pacients, visitants i treballadors sobre l'ajuda disponible per deixar de fumar.

És important que els professionals sanitaris **preguntin** a tots els usuaris pel consum de tabac i cigarretes electròniques i, en el cas de ser persones consumidores, sàpiguin identificar-ne la dependència del tabac o de la nicotina, la seva motivació per deixar-ho i realitzar, com a mínim, una intervenció breu personalitzada basada en l'evidència, sense oblidar que totes aquestes intervencions han de quedar registrades a la història clínica. Recordeu que cal preguntar a les persones que no fumen si estan habitualment exposades al fum ambiental del tabac, i també registrar-ne tant la freqüència com la intensitat de l'exposició.

Si vols aprendre com ajudar a deixar de fumar les persones que atens, ho pots fer a través dels diferents cursos gratuïts i acreditats disponibles a:

www.xchsf.cat

5. Seguiment i avaluació del projecte

L'organització sanitària, a través del Comitè promotor “Hospital sense Fum”, avalua i revisa anualment el desenvolupament i progrés d'aquest projecte mitjançant un qüestionari d'autoavaluació establert per la xarxa internacional GNTH. Les dades recollides s'utilitzen per millorar la implementació del model i definir el pla d'acció anual.

Aquesta eina està dissenyada per dur a terme el seguiment del projecte des de diferents perspectives, inclosa la gestió interna, la formació de professionals, l'aplicació de mesures de control del tabac, la participació comunitària i l'avaluació.

**L'hospital és un espai de referència
per a la salut de tothom.**

**Nosaltres, com a professionals
sanitaris, en som els protagonistes.**

**Involucra't en un
#hospitalsensefum**

**Xarxa
Catalana** | **Hospitals
Sense Fum**

Salut/ **ICO**
Institut Català d'Oncologia

Salut/ Agència de
Salut Pública de Catalunya